

Eelarvenõukogu arvamus rahandusministeeriumi 2016. aasta suvisel majandusproгноosi kohta

Raul Eamets

Eelarvenõukogu esimees

25. oktoober 2016

Sissejuhatus

- Seadustest lähtuvalt on eelarvenõukogu näol tegemist nõuandekoguga, mis hindab riigi makromajandusprognoose ning jälgib eelarvereeeglite täitmist.
- Eelarvenõukogule pandud ülesanded ei eelda eelarvepoliitiliste hinnangute andmist ning eelarvenõukogu on selgelt järelvalvaja rollis:
 - eelarvereeeglite täitmine (tagasivaade)
 - eelarvereeeglite rikkumise risk (prognoosidel põhinev ettevaade)
- NB! Riigieelarve seadus ei nõua, et eelarvenõukogu arvaks midagi järgmise aasta riigieelarve kohta. Kas seda on vaja või mitte, selle koha pealt lähevad arvamused lahku.

Makro- ja rahandusproгноosidest

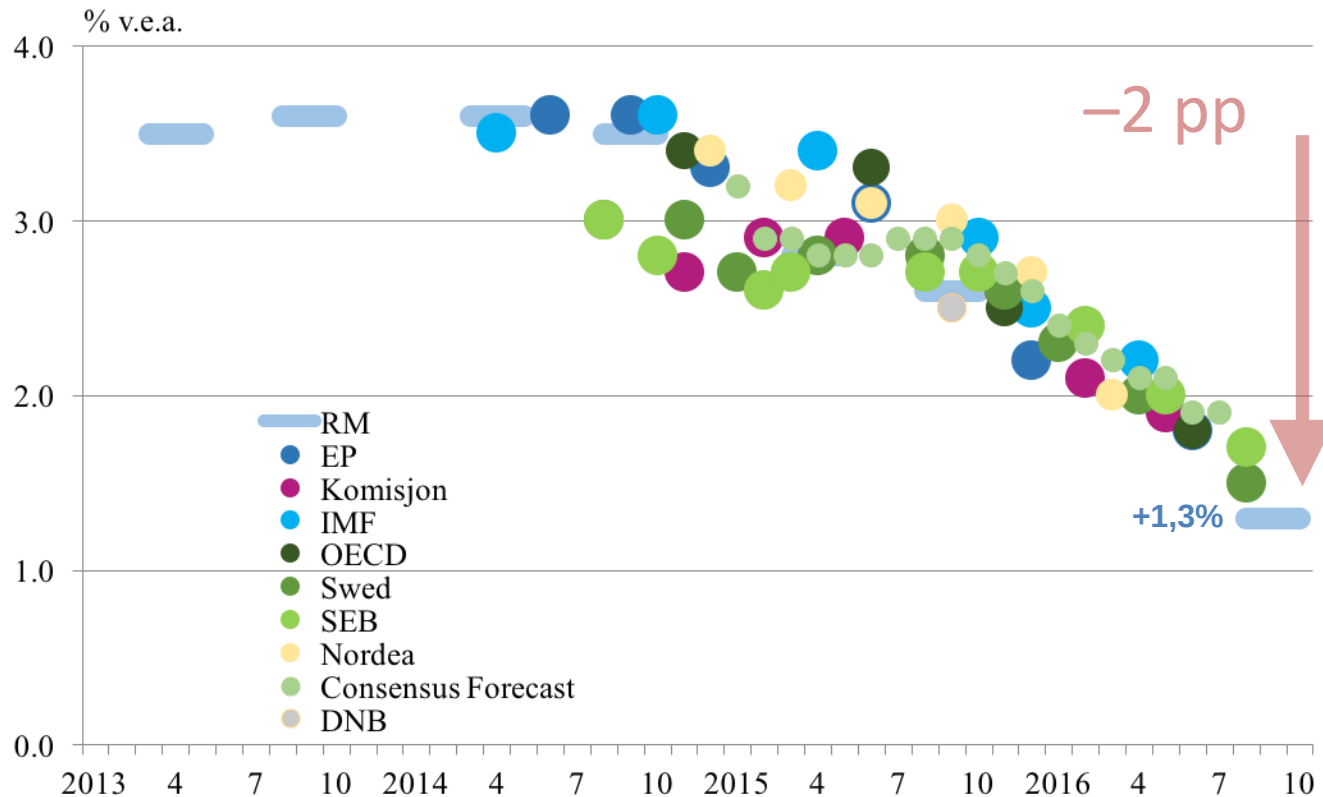
Kevad- ja suveprognoosid on küllaltki sarnased ning mõlemas eeldatakse, et prognoosiperioodil:

- välisnõudluse kasv hakkab järk-järgult kiirenema;
- inflatsioon kiireneb kestlikuks arvatava taseme lähedale juba 2017. aastal;
- Eesti eksportiva sektori konkurentsivõime ei ole tööjõukulude kiire kasvu tõttu kannatada saanud;
- palkade kasv on edaspidi paremas kooskõlas tootlikkuse muutumisega.

Jätkuvalt on üleval küsimus Eesti majanduse kriisijärgsest kasvupotentsiaalist. Ehkki nii käesoleva aasta kevadel kui ka suvel on SKP potentsiaalse taseme hinnanguid allapoole korrigeeritud, ei pruugi korrigeerimise ulatus olla piisav.

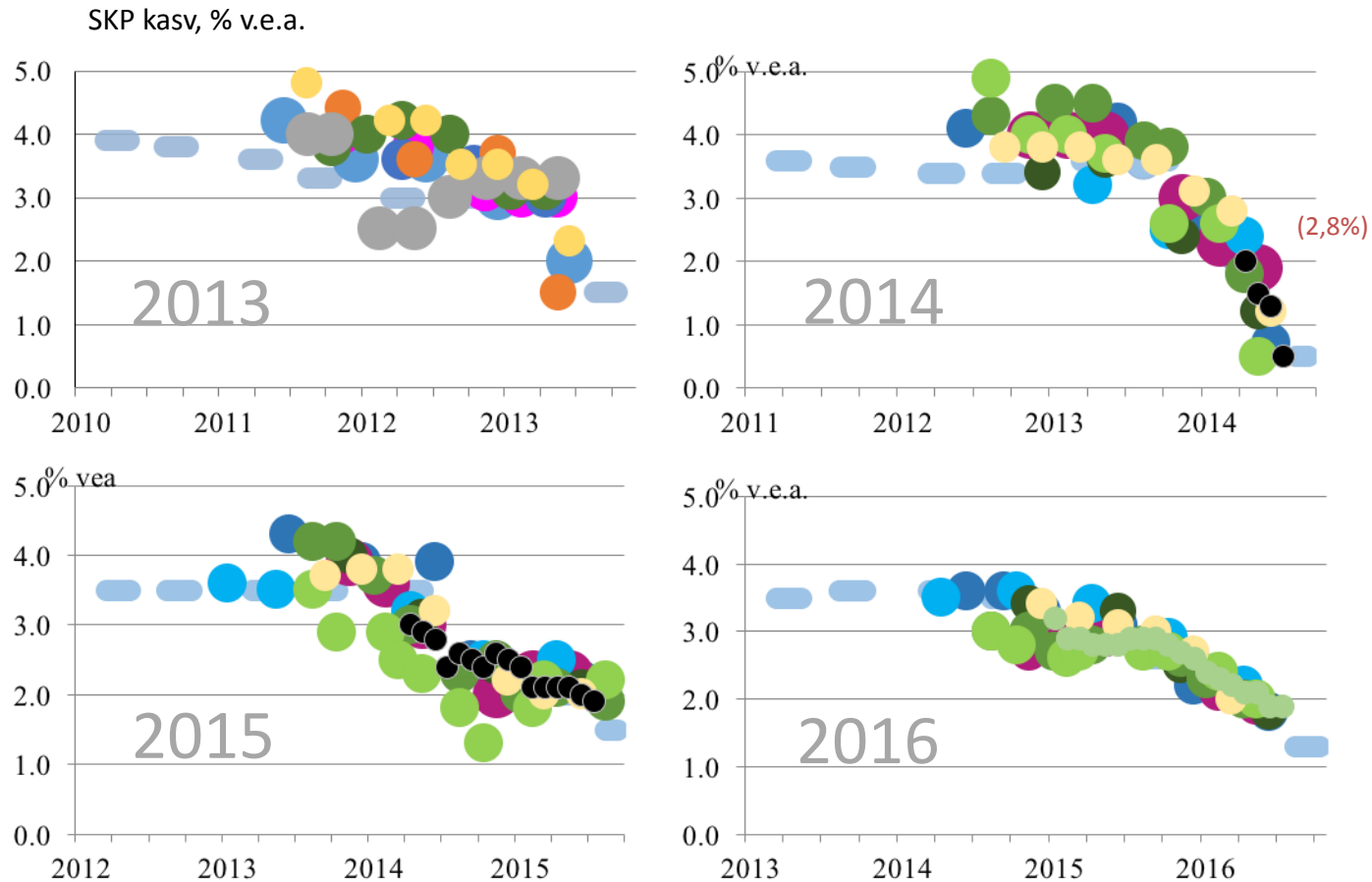
Kuidas Eesti majandusel läheb?

Eesti 2016. a SKP prognooside korrigeerimine

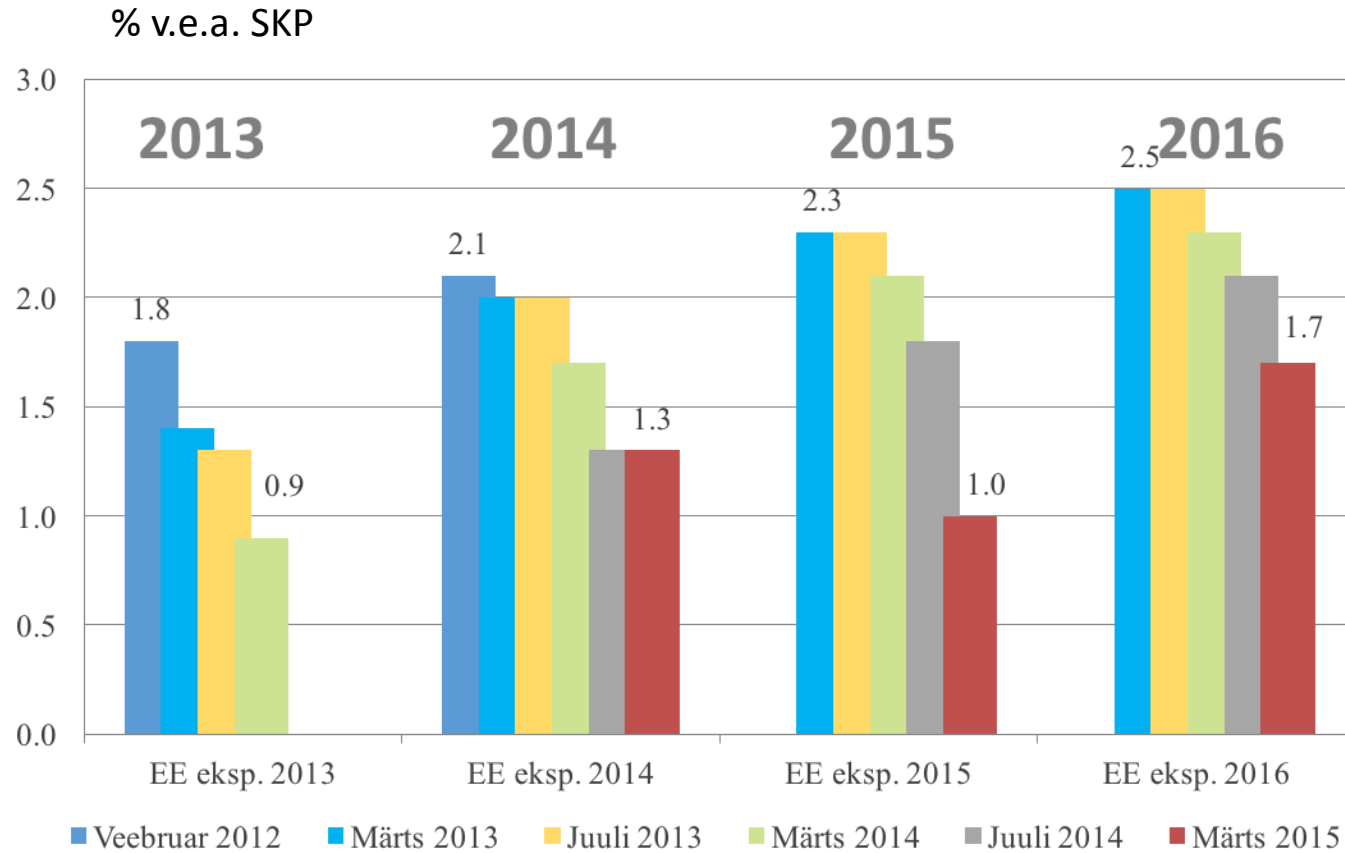
Allikas: Rahandusministeerium

Proгноосиде корrektsioonid прогноositava aasta augustiks

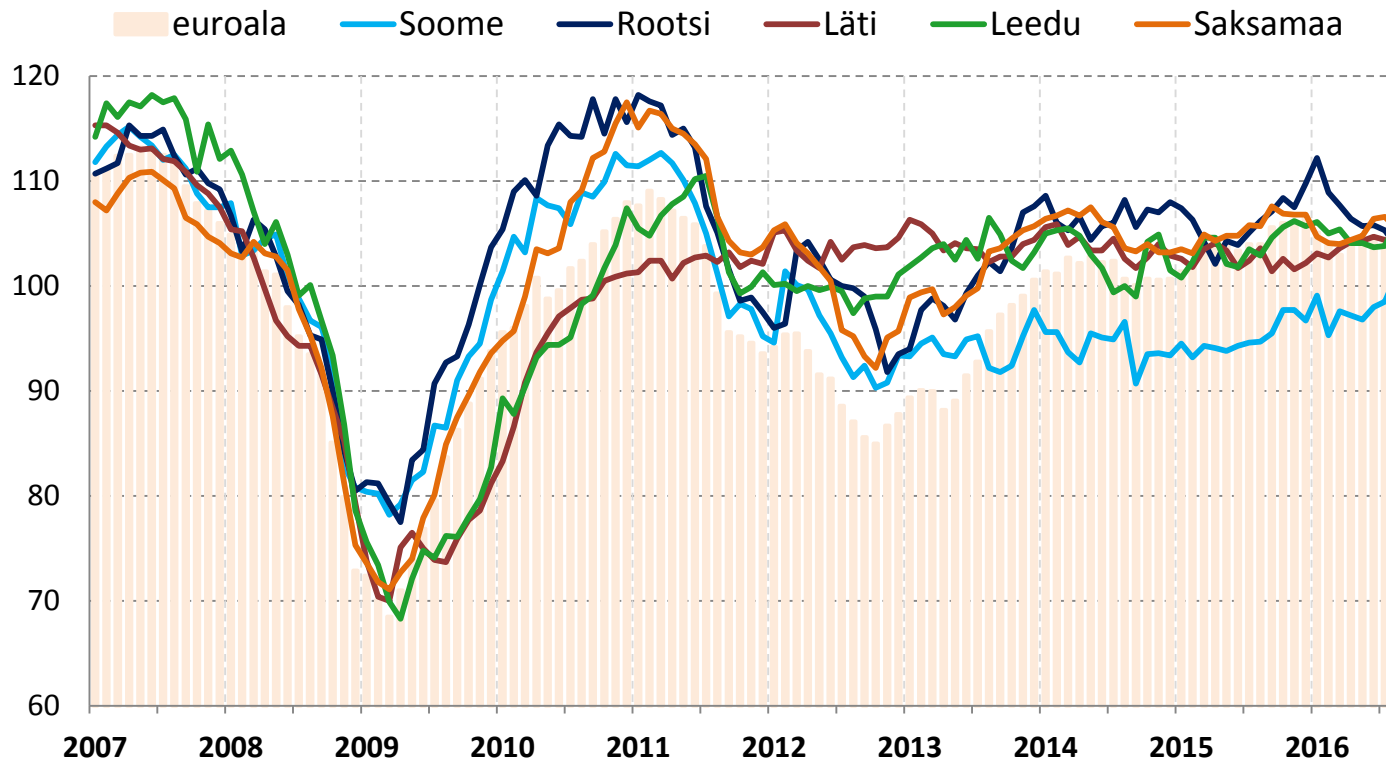
Allikas: Rahandusministeerium

Ekspordipartnerite kasvuootuste korrektsioon

Allikas: Rahandusministeerium

Eesti peamiste kaubanduspartnerite kindlustunne

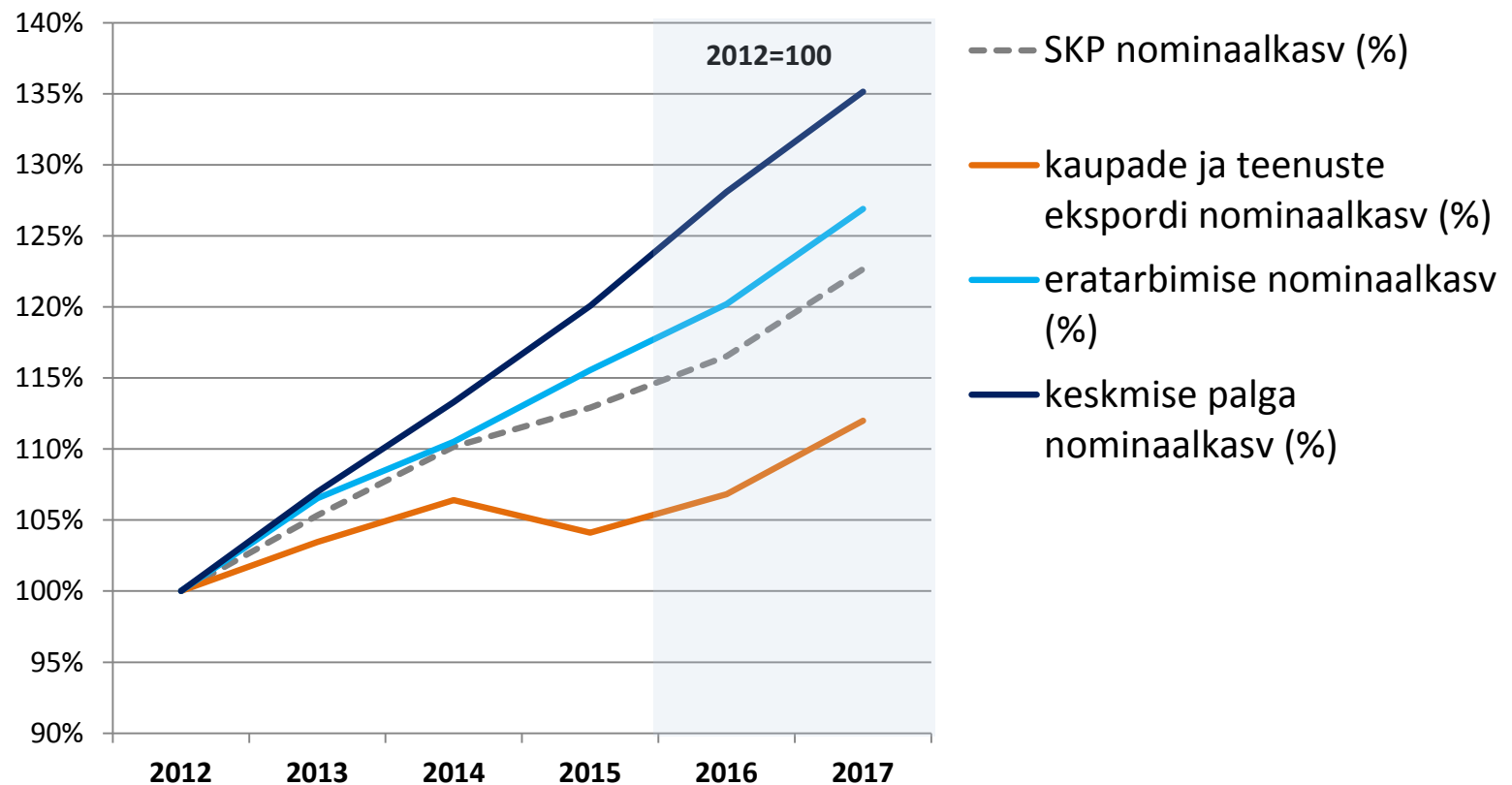

Allikas: Eesti Pank, Euroopa Komisjon

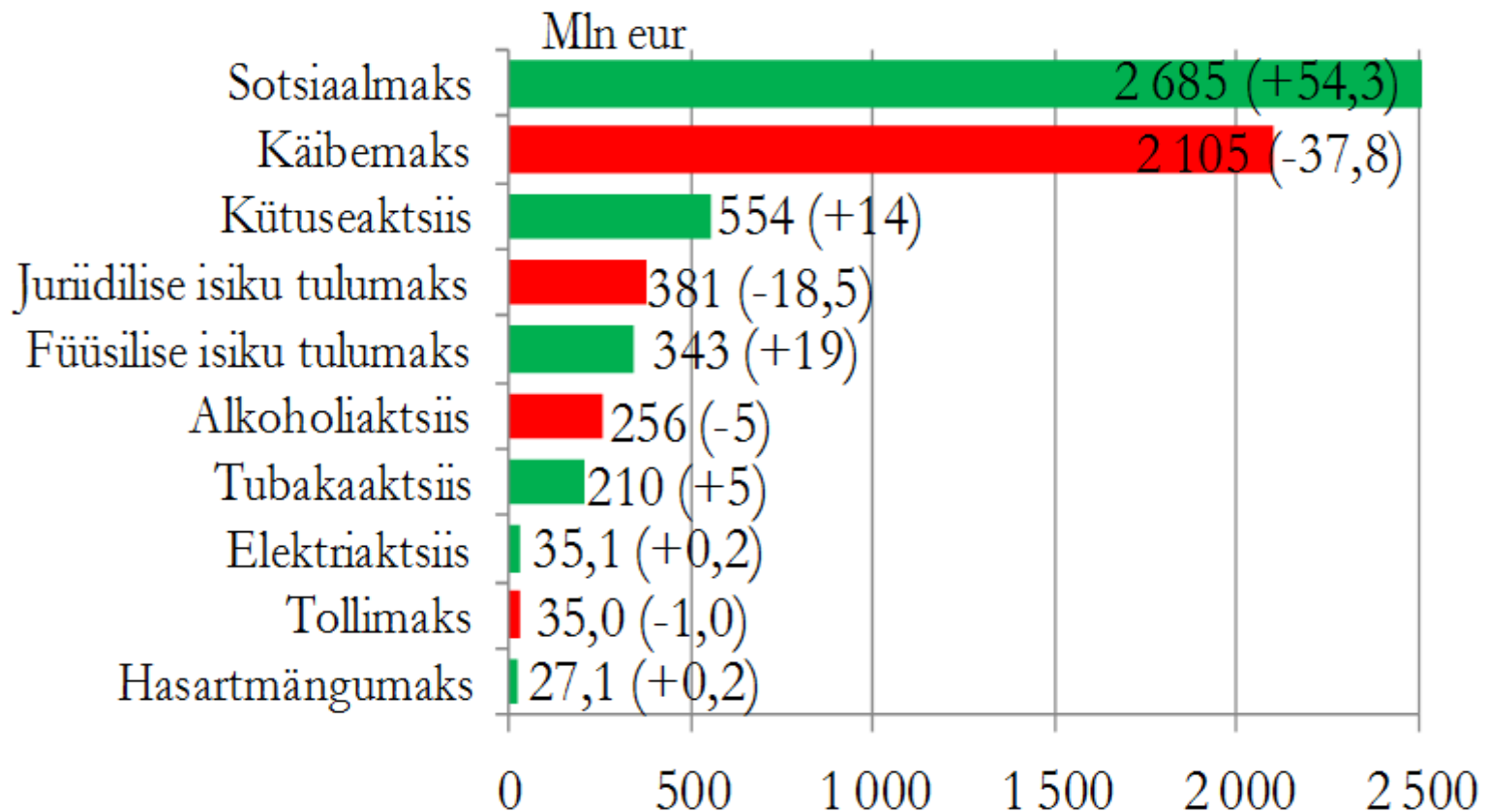
Võrreldes 2017. aasta ettevaadet kevadprognoosiga:

- Välisnõudluse kasvu kiirenemine on taaskord edasi lükkunud (veidi aeglasem ekspordi kasv).
- Tootlikkuse seisukohalt liiga kiire palgakasvu aeglustumine toimub varem arvatust aeglasemalt (2017. aastal küünib keskmise nominaalpalga aastakasv veel 5,5%ni).
- Eratarbimise ja investeringute reaalkasv kujuneb järgmisel aastal varem arvatust isegi kiiremaks.
- Aeglasemaks on korrigeeritud nii SKP nominaal (5,9%lt 5,2%le) kui ka reaalkasvu (3%lt 2,5%le).
- Tööturuga seotud tasakaalustamatused ei kao.

Lähiaja ettevaade: endiselt kiire palgakasv ja tugev sisenõudlus toetavad maksutulude laekumist

2017. a maksulaekumine on isegi parem eelarvestrateegia tegemise ajal eeldatust

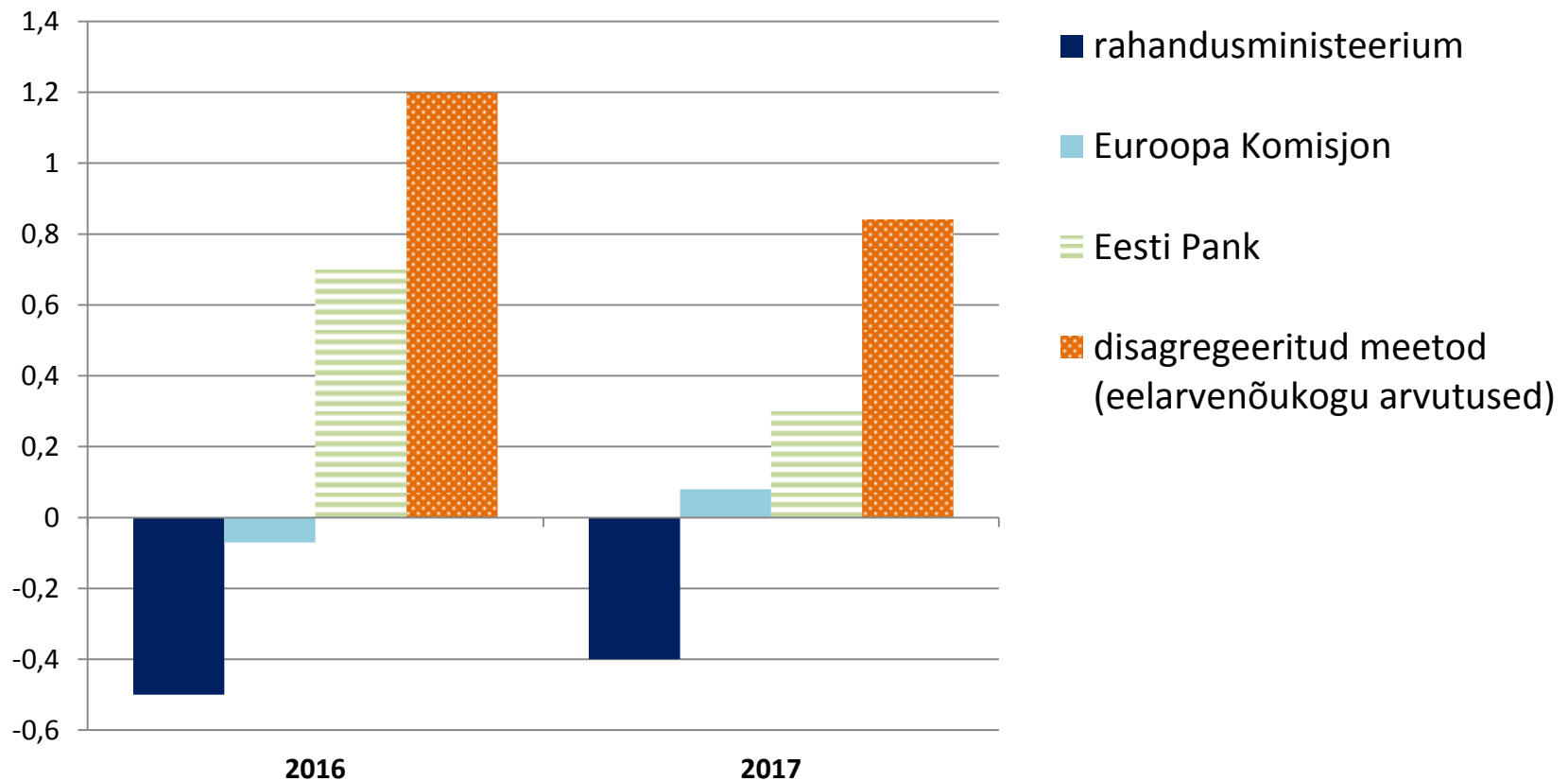
Allikas: rahandusministeerium

Valitsussektori eelarvepositsioonist

Seadusega nõutavast struktuurset tasakaalust või ülejäägist

- Peale uue riigieelarve seaduse vastuvõtmist eesmärgistab valitsus teatavasti valitsussektori eelarve struktuurset tasakaalu või ülejääki ning tavaline ehk nominaalne positsioon on jäänud teisejärguliseks.
- Rahandusministeeriumi hinnangul toimib Eesti majandus nii käesoleval kui ka järgmisel aastal allpool oma potentsiaalset taset (mõlemal aastal ligikaudu 1% võrra).
- Paraku ei ole SKP potentsiaalse taseme ja eelarve tsüklilise komponendi mõõtmise muutunud lihtsamaks. Eesti majanduse põhinäitajatest johtuvad vastuolulised signaalid (tööturg vs eksportiv sektor) võimendavad tavapäraseid metoodilisi vaidlusi. Lisaks tekitavad probleeme ka majanduse põhinäitajate ulatuslikud tagantjärele revideerimised.

Hinnangud valitsussektori eelarve tsüklilisele komponendile (% SKPst) on jäänud küllalt erinevaks

Riigieelarve eelnõu järgi kujuneb 2017. a eelarvepositsioon käesoleva aasta omast nõrgemaks nii nominaalsete kui ka struktuurse näitaja järgi

- Halvenemine tuleneb eeskätt kulude kiiremast kasvust johtuvast nominaalsest puudujäägist. Maksude laekumine on endiselt väga hea.

(% SKPst)	Suvine prognoos		RE eelnõu
	2016	2017	2017
Nominaalne positsioon (<i>mln</i> €)	80	-175	-139
Nominaalne positsioon	0,4	-0,8	-0,6
SKP lõhe	-1,1	-1,0	-1,0
Tsükliline komponent	-0,5	-0,4	-0,4
Tsükliliselt tasandatud positsioon	0,9	-0,4	-0,2
Ühekordsed meetmed	-0,3	-0,4	-0,4
Struktuurne positsioon	1,2	0,0	0,2

Kokkuvõtteks

- Rahandusministeeriumi makromajandusprognoos on teiste prognooside sarnane ning kirjeldab piisava usaldusväärsusega Eesti majanduse väljavaateid.
- Majanduskasvu väljavaadete halvenemisele vaatamata on maksulaekumine lähiajal väga hea ning ei õigusta valitsussektori eelarvepositsiooni nõrgenemist.
- Valitsussektori eelarve struktuurse positsiooni hindamise juures on endiselt palju ebakindlust ja ka struktuurne puudujääk ei ole välistatud.
- Valitsus peaks aastateks 2017–2020 seadma nõudlikumad struktuurse positsiooni eesmärgid kui riigieelarve seadus seda minimaalselt nõuab.

Eesti eelarvenõukogu kontakt

esimees Raul Eamets

raul.eamets@ut.ee

514 0082

eelarvenõukogu sekretär

info@eelarvenoukogu.ee

www.eelarvenoukogu.ee

Lisamaterjal

Makroproгноosi põhinäitajad

- Eelarve seisukohalt on oluline, et SKP komponendid ei ole võrdselt maksustatud (eksport vrd eratarbimine ja palgad): aeglasem SKP kasv ei tähenda automaatselt maksutulude vähenemist.

	Suvine prognoos 2016			Kevadprognoos 2016		
	2016	2017	2018–20 keskmine	2016	2017	2018–20 keskmine
SKP nominaalkasv (%)	3,1	5,2	5,6	4,1	5,9	6,0
SKP reaalkasv (%)	1,3	2,5	2,8	2,0	3,0	3,0
Valitsuse lõpptarbimise reaalkasv (%)	0,1	0,7	0,3	1,5	1,4	1,2
Eratarbimise reaalkasv (%)	3,3	2,7	2,4	3,4	2,5	3,0
Investeeringute reaalkasv (varudeta, %)	1,2	6,8	4,0	2,4	4,4	4,9
Sisenõudluse reaalkasv (%)	2,1	3,2	2,4	3,7	3,0	3,1
Kaupade ja teenuste ekspordi reaalkasv (%)	2,7	3,5	4,3	1,6	3,8	4,7
Hõive muut (%)	0,9	–0,1	–0,2	–0,9	–0,1	–0,2
Palga nominaalkasv (%)	6,7	5,5	5,3	4,9	4,7	5,6
Tarbijahinnaindeks (%)	0,2	2,7	2,6	0,3	2,7	2,8
SKP deflaator (%)	1,8	2,6	2,7	2,1	2,9	2,9